

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 29. februar 2024 av Høyesterett i avdeling med

dommer Wilhelm Matheson
dommer Per Erik Bergsjø
dommer Espen Bergh
dommer Knut Erik Sæther
dommer Are Stenvik

HR-2024-430-A, (sak nr. 23-157556SIV-HRET)
Anke over Gulating lagmannsretts dom 1. september 2023

A	(advokat Thor Harald Eike)
mot	
B	(advokat John Christian Elden)
X kommune	(advokat May Britt Mannes – til prøve)
C	(advokat Rolf Knudsen)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Bergh:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder spørsmål om domstolene ved overprøving av vedtak fra barneverns- og helsenemnda om omsorgsovertakelse kan beslutte et annet plasseringsalternativ enn det nemndas vedtak går ut på.
- (3) Barnevernssaken gjelder C, født 3. mars 2008. Hennes foreldre er A og B. Foreldrene lever ikke sammen, og det er mor som har den daglige omsorgen.
- (4) Fylkesnemnda i Y, nå barneverns- og helsenemnda, fattet 4. oktober 2022 vedtak om å overta omsorgen for C. Slutningen punkt 2 i vedtaket går ut på at hun «plasseres i fosterhjem».
- (5) A brakte saken inn for Haugaland og Sunnhordland tingrett. Under saksforberedelsen satte X kommune frem påstand om at C skulle plasseres i institusjon i stedet for i fosterhjem. Ved tingrettens dom 10. januar 2023 ble vedtaket om omsorgsovertakelse stadfestet. Slutningen punkt 2 lyder slik:
- «2. C plasseres i godkjent institusjon.»
- (6) A anket til Gulating lagmannsrett, som ga samtykke til å fremme anken. Lagmannsretten avsa 1. september 2023 dom med slik slutning:
- «1. Anken over tingrettens dom vedrørende omsorgsovertagelsen forkastes.
2. A gis rett til dagssamvær med C en gang hver tredje helg á seks timer. Samværet skal finne sted på Z så lenge C er plassert der.
3. B gis rett til dagssamvær med C en gang i måneden á seks timer. Samværet skal finne sted på Z så lenge C er plassert der.»
- (7) Da lagmannsretten behandlet saken, var C plassert ved barnevernsinstitusjonen Z etter vedtak i medhold av barnevernsloven § 6-2. Et slikt vedtak retter seg mot barnet og er uavhengig av et eventuelt vedtak om omsorgsovertakelse etter lovens kapittel 5.
- (8) A anket til Høyesterett. Anken gjaldt saken i sin helhet, og det ble lagt ned påstand om opphevelse av vedtaket om omsorgsovertakelse.
- (9) Høyesteretts ankeutvalg traff 9. november 2023 beslutning der slutningen lyder slik:
- «Anken fremmes til behandling i Høyesterett for så vidt gjelder spørsmålet om domstolen ved overprøving av barneverns- og helsenemndas vedtak om omsorgsovertakelse kan fastsette en annen plasseringskategori etter barnevernloven § 5-3 enn den nemnda har vurdert. For øvrig tillates ikke anken fremmet.»
- (10) Ved behandlingen i Høyesterett har også C og B opptrådt som parter.

- (11) Etter lagmannsrettens dom er det skjedd flere endringer i Cs situasjon. Det er også truffet nye vedtak fra barnevernstjenesten og barneverns- og helsenemnda. Denne utviklingen har ikke direkte betydning for det rettslige spørsmålet Høyesterett behandler, men jeg vil likevel i noen grad komme inn på den.

Partenes syn på saken

- (12) A har i korte trekk gjort gjeldende:
- (13) Spørsmål om valg av plasseringsalternativ – om barnet etter en omsorgsovertakelse skal bo i et fosterhjem eller i en barnevernsinstitusjon – hører alene under barneverns- og helsenemnda. Dette følger av barnevernsloven § 5-3 om valg av plasseringssted sammenholdt med reglene om flytting i § 5-5 og utgjør en materiell begrensning ved domstolenes senere overprøving av nemndas vedtak. Domstolene har ikke materiell kompetanse til å fastsette et annet plasseringsalternativ enn det nemnda har vurdert.
- (14) Domstolene har heller ikke prosessuell kompetanse til å fastsette et annet plasseringsalternativ enn det nemnda har vurdert. Det er bare nemndas vedtak som i henhold til barnevernsloven § 14-25, jf. tvisteloven § 36-1, kan bringes inn for og overprøves av domstolene. Dette representerer en absolutt begrensning for domstolenes rettslige prøvingskompetanse.
- (15) Endelig er domstolenes kompetanse til å fastsette et annet plasseringsalternativ enn nemnda begrenset av kravene til forsvarlig saksbehandling i barnevernsloven og bakgrunnsretten. Dette gjøres gjeldende som et selvstendig grunnlag, men inngår også som naturlige og nødvendige premisser ved bedømmelsen av domstolenes materielle og prosessuelle kompetanse.
- (16) Tingretten og lagmannsretten har fastsatt et annet plasseringsalternativ enn det nemnda hadde vurdert. Begge dommene må da oppheves.
- (17) A har lagt ned slik påstand:
- «Gulating lagmannsretts dom 01.09.2023 i sak 23-034347ASD-GULA/AVD2 og Haugaland og Sunnhordland tingretts dom 10.01.2023 i sak 22-145815TVI-THOS/THAU oppheves.»
- (18) C støtter anken. Hun vil at mor skal ha omsorgen for henne. Hun har lagt ned likelydende påstand med A.
- (19) Også B støtter anken. Han fremhever at tingretten skulle ha sendt saken tilbake til barneverns- og helsenemnda. Med den utviklingen som har skjedd senere, er det behov for en fullstendig ny prøving av saken for nemnda. Saken for tingretten må heves, og barnevernstjenesten må fremme ny sak for nemnda basert på dagens situasjon dersom den ønsker å opprettholde omsorgsovertakelse og plassering.
- (20) B har lagt ned slik påstand:
- «Haugaland og Sunnhordland tingretts dom og Gulating lagmannsretts dom oppheves.

Saken heves – subsidiært avvises – fra domstolene.»

- (21) *X kommune* har i korte trekk gjort gjeldende:
- (22) Lovgiver har bestemt at omsorgsovertakelse alltid skal ledsages av et valg mellom plasseringsalternativene, jf. barnevernsloven § 5-3. Dette valget skal tas ut fra hensynet til barnets beste. Når nemnda har fastsatt et alternativ, ligger det i dette at den må ha vurdert begge alternativene – fosterhjem og institusjon.
- (23) Domstolenes prøving omfatter alle sider av saken, jf. tvisteloven § 36-5 tredje ledd. Valget mellom fosterhjem og institusjon er en del av saken om omsorgsovertakelse, uavhengig av hvilket alternativ nemnda har vedtatt eller uttrykkelig vurdert. Dermed må domstolene ta stilling til hvilken plassering som skal velges.
- (24) Reglene i barnevernsloven § 5-3 andre ledd siste punktum og § 5-5 er uten betydning for det spørsmålet Høyesterett skal ta stilling til. Kommunen bemerker likevel at § 5-3 andre ledd ikke kommer til anvendelse etter at omsorgsovertakelsen er iverksatt. Flytteregelen i § 5-5 omfatter også flytting mellom de ulike plasseringsalternativene.
- (25) *X kommune* har lagt ned slik påstand:

«Anken forkastes.»

Mitt syn på saken

De faktiske forholdene

- (26) Jeg vil innledningsvis gå inn på de faktiske forholdene så langt disse kan være av betydning for de spørsmålene Høyesterett skal ta stilling til.
- (27) Før fylkesnemndas vedtak 4. oktober 2022 hadde barnevernstjenesten gjennom mange år hatt kontakt med familien, og det var iverksatt ulike tiltak knyttet til en stadig økende bekymring for Cs situasjon. Da vedtaket ble fattet, bodde hun i et beredskapshjem som hun også tidligere hadde hatt kontakt med.
- (28) I vedtaket drøftet nemnda plassering etter omsorgsovertakelsen ut fra reglene i dagjeldende barnevernslov. Det ble gitt uttrykk for at det ville være best for C å bli plassert i godkjent fosterhjem. Nemnda så det som positivt at hun kunne fortsette å bo i det daværende beredskapshjemmet til det ble funnet et nytt, varig fosterhjem.
- (29) Ved stevning 7. oktober 2002 brakte A vedtaket inn for Haugaland og Sunnhordland tingrett for rettslig overprøving. Kommunen innga tilsvaret 26. oktober 2022.
- (30) Den 7. november 2022 fant beredskapsmor hasj og alkohol på Cs rom. Da C ble konfrontert med funnet, reagerte hun sterkt, utagerte fysisk og forlot deretter hjemmet. Som følge av dette ble avtalen om midlertidig plassering i beredskapshjemmet avsluttet.

- (31) Barnevernstjenesten fikk 11. november 2022 tilbud om plass for C ved Æ omsorgsinstitusjon i Ø og fattet vedtak om at C skulle flytte dit. Det gjorde hun samme dag.
- (32) Ved prosesskriv til tingretten 29. desember 2022 la kommunen ned endret påstand, som blant annet gikk ut på at C skulle plasseres i godkjent institusjon i stedet for i fosterhjem. Tingretten kom til at plassering i godkjent institusjon ville være til Cs beste.
- (33) I tiden etter tingrettens dom var det flere alvorlige hendelser knyttet til C ved Æ i Ø. Etter at hun flere ganger hadde vært flyttet til nye institusjoner, fattet barneverns- og helsenemnda 19. juli 2023 vedtak med hjemmel i barnevernsloven § 6-2 om tvangsplassering ved Z på Å for en periode på inntil 12 måneder fra 20. april 2023. Ved lagmannsrettens behandling oppholdt C seg på Z i samsvar med dette vedtaket.
- (34) Oppholdet ved Z opphørte 5. desember 2023, etter at C hadde forsøkt å sette fyr på rommet sitt. Institusjonen mente at den ikke lenger kunne ta forsvarlig vare på henne.
- (35) I tiden etter dette har C oppholdt seg ulike steder – hos mor, hos far og på akuttinstitusjoner. Barnevernstjenesten fattet 16. januar 2024 akuttvedtak etter barnevernsloven § 4-4 om plassering ved XX akuttsenter avdeling YY. Dette vedtaket ble imidlertid opphevet ved vedtak av barneverns- og helsenemnda 25. januar 2024. På tidspunktet for ankeforhandlingen i Høyesterett oppholdt C seg hos mor.

Bestemmelsene i barnevernsloven kapittel 5 om omsorgsovertakelse og plassering

- (36) Den någjeldende barnevernsloven trådte i kraft 1. januar 2023 – det vil si mellom nemndsbehandlingen og tingrettsbehandlingen i denne saken. Jeg vil i min drøftelse holde meg til bestemmelsene i den nye loven. For de spørsmålene denne saken gjelder, er de en videreføring av de tidligere reglene.
- (37) Lovens § 5-1 angir vilkårene for vedtak om omsorgsovertakelse. Valg av plasseringssted er regulert i § 5-3. Første ledd første punktum lyder slik:
- «Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om omsorgsovertakelse, skal det fremgå av vedtaket om barnet skal bo i et fosterhjem eller i en barnevernsinstitusjon.»
- (38) Vedtak om valg av plasseringsalternativ – fosterhjem eller institusjon – skal altså treffes samtidig med vedtak om omsorgsovertakelse. Kompetansen til å fatte vedtakene ligger hos barneverns- og fylkesnemnda. Jeg kan imidlertid ikke se at § 5-3 første ledd første punktum i seg selv avklarer domstolenes kompetanse ved rettslig overprøving av vedtak fra nemnda.
- (39) Barnevernsloven § 5-3 andre ledd har denne ordlyden:
- «Barnevernstjenesten skal redegjøre for sitt syn på valg av plasseringssted for barnet når den legger frem forslag om omsorgsovertakelse for nemnda. Nemnda kan i vedtaket sette krav til plasseringsstedet. Saken skal forelegges nemnda på nytt dersom barnet ikke kan plasseres slik det ble forutsatt i vedtaket.»

- (40) Det er særlig tredje punktum som de private partene mener er av betydning for det spørsmålet Høyesterett skal ta stilling til. De gjør gjeldende at bestemmelsen innebærer at det kreves et nytt vedtak i nemnda for å fastsette et annet plasseringsalternativ enn det som ble bestemt i det opprinnelige vedtaket.
- (41) Bestemmelsen regulerer situasjonen der «barnet ikke kan plasseres slik det ble forutsatt i vedtaket». Ordlyden tyder på at det som omfattes, er tilfeller der det oppstår endringer før barnet første gang er plassert som forutsatt. Den synes ikke å omfatte tilfeller der barnet er plassert, og endringer først skjer på et senere tidspunkt, som kan være mange år etter det opprinnelige vedtaket.
- (42) Lovforarbeidene gir ikke grunnlag for noen annen forståelse. I proposisjonen til den tidligere loven, Ot.prp. nr. 44 (1991–1992) side 47, brukes formuleringen «skulle vise seg at barnet ikke kan plasseres som forutsatt».
- (43) Forståelsen støttes av sammenhengen med bestemmelsen om flytting i § 5-5. Denne lyder slik:
- «Barnevernstjenesten kan vedta at barnet skal flytte bare dersom det er nødvendig på grunn av endrede forhold, eller dersom det er til barnets beste. Barnevernstjenestens vedtak i en sak om flytting kan påklages til barneverns- og helsenemnda.»
- (44) Det følger klart av forarbeidene at bestemmelsen også gjelder flytting til et annet plasseringsalternativ, for eksempel fra fosterhjem til institusjon. I Prop. 133 L (2020–2021) side 197 fremheves at dette gjaldt etter bestemmelsen i den tidligere barnevernsloven § 4-17, og på side 556 heter det at § 5-5 i det vesentlige er en videreføring av den tidligere bestemmelsen.
- (45) Når flytting er særskilt regulert i § 5-5, tilsier det at § 5-3 andre ledd tredje punktum ikke kan omfatte flytting som skjer etter at barnet er plassert første gang. Behovet for en fornyet nemndsvurdering er i en slik situasjon ivaretatt ved at flyttevedtaket etter § 5-5 andre punktum kan påklages. Jeg bygger etter dette på at § 5-3 andre ledd tredje punktum ikke gjelder etter at barnet er plassert første gang.
- (46) I dette tilfellet fortsatte barnet etter fylkesnemndas vedtak å bo i det beredskapshjemmet hun allerede bodde i. Også et beredskapshjem er et fosterhjem. Selv om det ikke var funnet et varig fosterhjem, er det nærliggende å se den plasseringen hun allerede hadde, som en plassering i samsvar med nemndas vedtak. Dette kan tilsi at barnevernsloven § 5-3 andre ledd tredje punktum om ny foreleggelse for nemnda ikke kommer til anvendelse, men situasjonen her fremstår som et grensetilfelle.
- (47) Bestemmelsen i § 5-5 omfatter ikke alle former for flytting. Den gjelder ikke hvis flytting er *uunngåelig*, se også i denne sammenheng omtalen av den tidligere barnevernsloven § 4-17 i Prop. 133 L (2020–2021) side 197. Dette vil være tilfellet for eksempel dersom fosterhjemmet sier opp avtalen, og det må skje flytting til et nytt fosterhjem.
- (48) Det kan hevdes at det også er en uunngåelig flytting hvis barnet har bodd i et fosterhjem som sier opp avtalen, og barnevernstjenesten ikke ser annen mulighet enn å flytte barnet til en institusjon. I så fall vil det ikke følge av § 5-3 andre ledd tredje punktum eller av § 5-5 at nemnda skal bringes inn i saken, verken for å fatte vedtak eller som klageinstans.

- (49) En slik ordning ville imidlertid samsvare dårlig med utgangspunktet om at valg av plasseringsalternativ ligger til barneverns- og helsenemnda. Dette er også fremhevet i en uttalelse 21. mars 2016 (51544-2/2016) fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Direktoratet legger i uttalelsen, på grunnlag av det utgangspunktet jeg har fremhevet, til grunn at barnevernstjenesten i en slik situasjon – der det ikke skal fattes flyttevedtak etter § 5-5, men plasseringsalternativet endres i forhold til det opprinnelige vedtaket – må fremme sak for nemnda om nytt plasseringssted.
- (50) Jeg ser dette på samme måte. Dersom nemndas vedtak i denne saken ikke hadde vært brakt inn for domstolene, skulle barnevernstjenesten etter mitt syn ha reist sak for fylkesnemnda om endret plassering til institusjon. Jeg tar ikke stilling til om dette her også ville følge av barnevernsloven § 5-3 andre ledd tredje punktum.
- (51) I dette tilfellet er imidlertid saken brakt inn for domstolene. Jeg kan ikke se at reglene i barnevernsloven kapittel 5 er avgjørende for det spørsmålet saken nå gjelder – domstolenes kompetanse til å endre plasseringsalternativ når saken er brakt inn for rettslig behandling. Hva domstolene kan avgjøre i en sak om overprøving av barneverns- og helsenemndas vedtak, må avgjøres ut fra de reglene som gjelder for domstolenes prøving av slike vedtak, og ikke av reglene i barnevernsloven om barnevernstjenestens og nemndas oppgaver og kompetanse. Jeg går derfor over til å drøfte reglene om domstolsprøvingen.

Reglene om domstolsprøvingen

- (52) Etter barnevernsloven § 14-25 kan de private partene og kommunen bringe vedtak fra barneverns- og helsenemnda «inn for tingretten for rettslig prøving etter reglene i tvisteloven kapittel 36». Tvisteloven kapittel 36 regulerer behandlingen av saker om administrative tvangsvedtak i helse- og sosialsektoren. Innholdet i rettens prøving er i første rekke regulert i § 36-5 tredje ledd, som lyder slik:
- «Innenfor rammene av vedkommende lov skal retten prøve alle sider av saken.»
- (53) Dette innebærer at retten i utgangspunktet har samme kompetanse og ansvar som det forvaltningsorganet som i første omgang treffer vedtaket som skal prøves, se blant annet Rt-2012-967 avsnitt 27. I Rt-2003-1319 avsnitt 27 uttrykkes dette slik at «domstolen i saker om administrative tvangsinngrep nærmest er tillagt myndighet som et forvaltningsorgan». Videre fremheves at domstolene skal «avgjøre saken på grunnlag av situasjonen på domstidspunktet, og i barnevernssaker først og fremst under hensyn til hva som tjener barnet».
- (54) Utgangspunktet må være at når loven har lagt myndighet til barneverns- og helsenemnda, har retten ved den rettslige overprøvingen den samme myndigheten og kan fatte vedtak med samme innhold som det nemnda kunne ha gjort.
- (55) Det gjelder likevel noen begrensninger. Retten kan ikke ta stilling til andre spørsmål enn dem nemnda har behandlet. Dette er særlig kommet til uttrykk i rettspraksis der spørsmålet har vært om retten kan fastsette at et barn skal plasseres i et bestemt fosterhjem. I Rt-2011-377 avsnitt 47 uttaler førstvoterende om et slikt tilfelle:

«En forutsetning som fremgår klart av lovens ordlyd må imidlertid være at *fylkesnemnda har tatt stilling til spørsmålet om slik fosterhjemsplassing*. Hvis et slikt krav skulle kunne fremmes for domstolene, uten at forvaltningsorganet først hadde vurdert spørsmålet, ville domstolene tre i forvaltningens sted. Det har ikke vært hensikten med barnevernloven § 7-24 første ledd. Det er de kravene nemnda har tatt stilling til som kan bringes inn til overprøving, ikke andre krav, jf. også tvisteloven § 36-1 første ledd siste setning.»

- (56) Dette er fulgt opp og presisert i senere avgjørelser fra Høyesteretts ankeutvalg. I Rt-2012-488 avsnitt 23 uttaler ankeutvalget at avgjørelsen fra 2011 må «forstås slik at det først og fremst er avgjørelser som tar stilling til realiteten i et krav om konkret fosterhjemsplassing som kan utløse krav på domstolsprøvelse». I HR-2021-706-U avsnitt 19 fremhever ankeutvalget at det bare er «avgjørelser som inneholder en konkret bedømmelse av det aktuelle fosterhjemmet» som kan prøves rettslig. Det er ikke tilstrekkelig at et slikt krav er fremsatt.
- (57) Som jeg har redegjort for, skal nemnda etter barnevernsloven § 5-3 første ledd ta stilling til om barnet skal plasseres i fosterhjem eller i institusjon. Etter § 5-3 andre ledd andre punktum kan nemnda sette krav til plasseringsstedet, men loven krever ikke at nemnda skal fastsette plassering i et bestemt fosterhjem eller i en bestemt institusjon. Samtidig er det på det rene at nemnda har adgang til å bestemme en konkret plassering, slik blant annet de avgjørelsene jeg har referert til, bygger på. Dersom nemnda har benyttet seg av denne adgangen, kan også denne delen av vedtaket prøves av domstolene. Det domstolene ikke kan gjøre, er å ta stilling til en konkret plassering når nemnda ikke har gjort dette.
- (58) Denne saken gjelder imidlertid et annet spørsmål. Nemnda har en plikt til å bestemme om plassering skal skje i fosterhjem eller institusjon. Når nemnda har drøftet plasseringen og kommet til at det er best for barnet å bo i fosterhjem, innebærer det at den, selv om det ikke er sagt uttrykkelig, har vurdert og forkastet alternativet plassering i institusjon. At domstolen ved sin prøving vurderer og tar stilling til om plassering skal skje i fosterhjem eller institusjon, innebærer da ikke at domstolen prøver spørsmål som ikke er behandlet av nemnda. Dermed kan det heller ikke sees slik at domstolen trer «i forvaltningens sted». Det domstolen gjør, er å oppfylle kravet i tvisteloven § 36-5 tredje ledd om å prøve alle sider av saken.
- (59) Jeg bemerker at dette fremstår særlig klart dersom man tenker seg den motsatte situasjonen av den som foreligger i dette tilfellet – at nemnda har besluttet plassering i institusjon. Da ville det klart være urimelig og uheldig dersom domstolen ikke skulle ha adgang til å bestemme plassering i fosterhjem, som i mange tilfeller vil fremstå som et noe mindre inngripende alternativ. At det har skjedd en endring til et alternativ som kan fremstå mer inngripende – plassering i institusjon – kan ikke være avgjørende for rettens kompetanse.
- (60) Hvilket plasseringsalternativ som velges, vil også inngå i vurderingen av om en omsorgsovertakelse samlet sett vil være til barnets beste, jf. grunnregelen i barnevernsloven § 1-3. De private partene har påpekt dette som et hensyn som taler mot at domstolene skal kunne beslutte plassering i institusjon. Det vises til at nemndas avgjørelse om omsorgsovertakelse er bygd på at barnet skal plasseres i fosterhjem. Hvis det er tale om plassering i institusjon, kan vurderingen slå annerledes ut.
- (61) Jeg kan ikke se at dette er noen avgjørende innvending. Når saken er brakt inn for domstolene, må retten, på samme måte som nemnda, foreta en fullstendig vurdering av

vilkårene i barnevernsloven kapittel 5, herunder grunnvilkårene for omsorgsovertakelse i § 5-1. Dette følger av kravet i tvisteloven § 36-5 tredje ledd om at retten skal prøve alle sider av saken.

- (62) Mitt syn er etter dette at domstolene ved en rettslig overprøving har adgang til å beslutte plassering i institusjon selv om nemndas vedtak går ut på plassering i fosterhjem. En forutsetning for dette er selvsagt at de kravene som må stilles til saksbehandlingen i domstolene, er oppfylt. Det omfatter blant annet krav til kontradiksjon og tilstrekkelig opplysning av saken.

Domstolenes prøving i denne saken

Tingretten

- (63) Som jeg har nevnt, endret kommunen under saksforberedelsen for tingretten sin påstand til å gjelde plassering i institusjon. Det var dermed før hovedforhandlingen klarlagt at plassering i institusjon var et aktuelt alternativ, og på tidspunktet for tingrettens behandling var C plassert ved Æ i Ø.
- (64) Det fremstår klart at plasseringsspørsmålet inngikk som en sentral del av saken for tingretten. Ingen av partene problematiserte rettens adgang til å bestemme plassering i institusjon. I dommen er plasseringen drøftet grundig, med utgangspunkt blant annet i momentene som er angitt i barnevernsloven § 5-3 tredje ledd. Tingretten konkluderer med at plassering på godkjent institusjon samlet sett vil være til barnets beste.
- (65) Ut fra de rettslige utgangspunktene jeg har påpekt, foreligger det ingen feil ved tingrettens behandling av plasseringsspørsmålet.

Lagmannsretten

- (66) På tidspunktet for lagmannsrettens behandling oppholdt C seg på Z på grunnlag av vedtak etter barnevernsloven § 6-2. Denne plasseringen skulle gjelde for inntil 12 måneder fra 20. april 2023. Reelt sett var temaet ved lagmannsrettens behandling dermed ikke situasjonen på domstidspunktet, men hva som skulle skje etter opphøret av vedtaket etter § 6-2.
- (67) Heller ikke ved behandlingen i lagmannsretten var det noen av partene som problematiserte rettens adgang til å bestemme plassering i institusjon. Det sentrale spørsmålet var om omsorgsovertakelsen skulle opprettholdes.
- (68) Lagmannsrettens drøftelse av plassering er kortfattet. Innledningsvis viser retten til vedtaket om plassering med hjemmel i barnevernsloven § 6-2. Deretter heter det:

«Lagmannsretten vurderer det slik at C sitt omsorgsbehov per i dag er så omfattende at det vil være til hennes beste å være på en institusjon som kan tilby den omsorg og de rammer som hun trenger.»

- (69) Lagmannsretten avslutter sin drøftelse slik:

«Lagmannsretten legger til grunn som sannsynlig at det også etter tvangsoppholdet på Z vil være nødvendig med fortsatt institusjonsplassering. Den endelige vurderingen vil imidlertid bero på hva som er Cs behov og fungering på dette tidspunkt. På lengre sikt er det imidlertid ønskelig at C plasseres i fosterhjem, og lagmannsretten ser det i den forbindelse som positivt at [mor i beredskapshjemmet] i lagmannsretten uttalte at C var velkommen tilbake til dem dersom forholdene lå til rette for dette.»

- (70) Lagmannsrettens domsslutning går ut på at anken over tingrettens dom vedrørende omsorgsovertakelsen forkastes, uten at det sies noe uttrykkelig om plasseringen.
- (71) Når lagmannsrettens dom leses samlet, og i lys av partenes anførsler og den faktiske situasjonen, fremgår det etter mitt syn tilstrekkelig klart at retten har vurdert og tatt stilling til spørsmålet om plassering, jf. barnevernsloven § 5-3 første ledd. Retten opprettholder tingrettens avgjørelse om plassering i institusjon, også etter at vedtaket etter lovens § 6-2 er opphørt.

Sakens stilling for Høyesterett

- (72) Som nevnt omfattet anken til Høyesterett saken i sin helhet. Med hjemmel i tvisteloven § 30-4 andre ledd andre punktum har imidlertid Høyesteretts ankeutvalg begrenset prøvingen til å gjelde et bestemt angitt rettsspørsmål.
- (73) Plikten for domstolene til å prøve alle sider av saken, jf. tvisteloven § 36-5 tredje ledd, omfatter i utgangspunktet også behandlingen i Høyesterett. Denne plikten kan likevel ikke gjelde når behandlingen er begrenset etter tvisteloven § 30-4. Bortsett fra det spørsmålet som er henvist til behandling, innebærer ankeutvalgets beslutning at ankesaken er avsluttet ved at anken ikke er tillatt fremmet.
- (74) Høyesteretts prøving i avdeling er altså begrenset til det spørsmålet som er henvist. Dersom anken når det gjelder dette spørsmålet ikke fører frem, må anken forkastes.
- (75) I denne saken er det skjedd en utvikling som gjør at det nå ikke er klart at den ordningen som følger av lagmannsrettens dom, er til barnets beste. Ut fra det jeg har påpekt, kan dette likevel ikke få betydning for Høyesteretts konklusjon. Jeg bemerker at barnevernstjenesten til enhver tid må vurdere situasjonen ut fra hensynet til barnets beste, jf. barnevernsloven § 1-3, og den har en plikt til å følge opp eksisterende tiltak og eventuelt beslutte nye, jf. § 5-4 første ledd og § 15-3 tredje ledd. Situasjonen her er i denne sammenheng ikke annerledes enn i andre tilfeller der det skjer endringer etter at et vedtak er endelig.

Konklusjon

- (76) Min konklusjon er etter dette at anken må forkastes.

(77) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

(78) Dommer **Stenvik:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(79) Dommer **Sæther:** Likeså.

(80) Dommer **Bergsjø:** Likeså.

(81) Dommer **Matheson:** Likeså.

(82) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.